

ЦЕНИ НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ЗЕМЯ И АРЕНДАТА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В ОБЛАСТ РУСЕ ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Цени на сделките със земеделската земя в област Русе през 2019 година

През 2019 г. средната цена на сделките с ниви в област Русе достига **1 148 лв.** за един декар, което е с 5.0% над нивото на 2018 година (табл. 1). Средната цена на сделките с постоянно затревени площи (естествени и изкуствени ливади, мери и пасища) през 2019 г. достига 751 лв. за един декар и отбелязва увеличение със 125.5 % спрямо предходната година.

Регистрираната средна цена на нивите в област Русе през 2019 г. е над средната цена на тази категория земи за страната (1 053 лв.) с 9.0%.

1. Средни цени на сделките със земеделска земя по категории за използване на земята в област Русе през периода 2014 - 2019 година

(Лв./дка)

Категории на земята	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ниви	843	841	1134	898	1093	1148
Овощни насаждения	430	598	..	#	#	#
Лозя	440	349	250	#	#	#
Постоянно затревени площи	200	221	..	721	333	751

„ # “ – прекъснат ред.

„ .. “ – конфиденциални данни.

През 2019 г. най-висока е цената на реализираните сделки с ниви в общините Сливо поле – 1 294 лв, Ветово – 1 253 лв. и Русе – 1 230 лв. на декар. Увеличение на цената на декар земеделска земя спрямо предходната година е регистрирано в община Иваново - със 16.3 %, 8.1% в община Бяла и 4.2% в община Борово. В останалите общини се наблюдава лек спад на цената спрямо 2018 г. (табл. 2).

2. Средни цени на сделките с ниви в област Русе по общини през периода 2014 - 2019 година

(Лв./дка)

Общини	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Област Русе - общо	843	841	1134	898	1093	1148
Борово	831	843	..	926	929	968
Бяла	626	865	1000	928	978	1057
Ветово	869	1014	1228	953	1295	1253
Две могили	952	894	1097	978	1148	1072
Иваново	924	789	1042	912	1018	1184
Русе	836	570	1313	869	1264	1230
Сливо поле	815	681	..	631	1302	1294
Ценово	729	944	956	840	947	913

„ .. “ – конфиденциални данни.

Цена на рентата на земеделска земя в област Русе през 2019 година

През 2019 г. средната цена на рентата на един декар наети/арендувани ниви достига **58 лв.**, което е с 5.5% над ценовото равнище от 2018 г. и 18.4 % над средното за страната (49 лв.). При постоянно затревените площи има ръст на цената с 84.6% спрямо 2018 г.

3. Средни цени на рентата на земеделска земя по категории за използване на земята в област Русе през периода 2014 - 2019 година

(Лв./дка)

Категории на земята	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ниви	47	49	51	53	55	58
Овощни насаждения	37	31	..	#	#	#
Лозя	41	32	..	#	#	#
Постоянно затревени площи	37	34	..	16	13	24

„ # “ – прекъснат ред.

„ .. “ – конфиденциални данни.

През 2019 г. най-висока е цената за декар наети/арендувани ниви в община Сливо поле - 68 лв. Известно увеличение в цената на рентата спрямо предходната година се наблюдава във всички общини. Най-съществено е увеличението в община Две могили - с 12.0 % спрямо 2018 г. (табл. 4).

4. Средни цени на рентата на ниви по общини през периода 2014 - 2019 година

(Лв./дка)

Общини	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Област Русе - общо	47	49	51	53	55	58
Борово	42	45	50	49	50	53
Бяла	41	42	40	47	49	54
Ветово	46	52	50	52	55	58
Две могили	43	46	46	49	50	56
Иваново	46	46	52	51	52	55
Русе	52	56	52	60	62	64
Сливо поле	55	58	55	63	65	68
Ценово	44	46	..	51	52	54

„ .. “ – конфиденциални данни.

Методологични бележки

Наблюдението за цената на земеделската земя и рентата в селското стопанство се провежда в съответствие с изискванията на Общата методология¹ на Евростат, отчитайки и националните особености в развитието на пазара на земеделската земя и рентните отношения в България.

Респонденти. Респондентите са подбрани от три групи икономически единици: земеделски стопанства, специализирани дружества за инвестиции в земеделска земя и агенции за недвижими имоти. За подбор на респондентите са използвани три източника: Годишен отчет на нефинансовите предприятия (със стабилна икономическа дейност „селско стопанство“), Годишен отчет на специализираните инвестиционни предприятия (инвестиции в земя) - Справка за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, и Годишен отчет на земеделските стопанства. Критерий за подбора на респондентите е стойността на направените разходи за придобиване на земя и за плащане на ренти. Приложен е праг, над който всички единици се наблюдават изчерпателно.

Географски обхват. Изследването покрива цялата територия на страната. Поради прилагането на праг е възможно извън неговия обхват да останат административни области, в които респондентите не отговарят на изискванията на дефинирания праг. Обикновено това са области, в които броят на сделките и наемането на земеделска земя са ограничени. Поради това данните често са определени като конфиденциални и съгласно Закона за статистиката не подлежат на разпространение.

Наблюдаван период. Съгласно изискванията на методологията на Евростат наблюдаваният период е календарна година. Обикновено договорите за наеми/аренда на земеделска земя се сключват за стопанска година. В съответствие с методологията в обхвата на изследването попадат всички действащи през календарната година договори, без значение за коя стопанска година се отнасят и кога ще бъдат извършени рентните плащания. Договорите за наем на земеделска земя са с продължителност една година, а за аренда - минимум четири години.

Категории на земята по начин на трайно използване. Наблюдавани са цените на три категории земеделска земя, дефинирани по начина на трайното ѝ използване: ниви, естествени ливади и мери и пасища. За осигуряване на съответствие с методологията на Евростат естествените ливади и мерите и пасищата са обединени в обща категория - постоянно затревени площи, за която е изчислена обща средна цена.

Мерна единица. В съответствие с практиката за сключване на сделки за продажба и арендуване на земеделска земя в България данните за цените се събират в левове за един декар земя.

Цена на земеделската земя. Съгласно методологията на Евростат събраната информация се отнася за цените на сделките и рентата на земеделска земя, която се използва единствено за селскостопанско производство, т.е. бъдещото ѝ предназначение няма да бъде променено.

Цената на земеделската земя е платената от собственика на свободния пазар цена, включително платените данъци (без ДДС) и такси за един декар. В цената не са включени платените

¹ Common Methodology on Land Prices and Rents, приета от Работната група по селскостопански сметки и цени, 15 февруари 2017 г., Евростат, Люксембург.

суми за право на ползване, получените от собственика парични компенсации при продажбата или придобиването на земята, стойността на сградите, построени върху земята, плащанията при наследяване и субсидиите (ако има такива).

Цена на рентата (наем/аренда) на земеделска земя. Цената на рентата на земеделската земя е изплатената в полза на собственика на земята стойност на един декар в замяна на това, че е предоставил активите си на ползвателя на земята. Цената включва и стойността на всички плащания в натура, оценени по цени на текущата година, и платените данъци и такси. Цената не включва платените суми за право на ползване, стойността на сградите или жилищата, разположени върху арендуваната земя, както и всички други разходи, свързани с други активи (текущи разходи за поддръжката на сгради, застраховки и амортизации на сгради и други).

Изчисляване на средна цена. На териториално ниво „община“ средната цена на сделките/договорите за наем и аренда за съответната категория земеделска земя се изчислява като средна аритметична стойност от докладваните от респондентите цени. На териториалните нива „област“ (NUTS3) и „статистически район“ (NUTS2) средната цена за съответната категория земеделска земя се изчислява като среднопретеглена стойност, като при цените на сделките със земеделска земя за тегла се използват площите на нивите и на постоянно затревените площи, а за цените на рентата - площта на наетата/арендуваната земеделска земя от последното преброяване на земеделските стопанства в България² (изчерпателно изследване на всеки десет години). На териториално ниво „статистическа зона“ (NUTS1) и на национално ниво (NUTS0) средната цена на сделките се изчислява като среднопретеглена стойност, като за тегла се използва размерът на площта на нивите и на постоянно затревените площи, а за рентата - площта на наетата/арендуваната земеделска земя, установени в рамките на последното изследване за структурата на земеделските стопанства¹ (извадково изследване, провеждано на всеки три години между преброяванията в селското стопанство).

Конфиденциалност на информацията. Конфиденциалността на информацията е гарантирана съгласно чл. 25 - 27 от Закона за статистиката.

Информация за методологията и данните от наблюдението за пазара на земята и рентата в селското стопанство в Република България са публикувани на сайта на НСИ: <http://www.nsi.bg/bg/node/11263>.

² Преброяването на земеделските стопанства и извадковите изследвания за структурата на земеделските стопанства в България се провеждат от отдел „Агростатистика“ в Министерството на земеделието, храните и горите.